

The Project Gutenberg eBook of Kaini: Murhekuvaus 2:ssa Kohtauksessa, by Jacob Fredrik Lagervall

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kaini: Murhekuvaus 2:ssa Kohtauksessa

Author: Jacob Fredrik Lagervall

Release date: December 8, 2014 [EBook #47594]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KAINI: MURHEKUVAUS 2:SSA KOHTAUKSESSA

Produced by Jari Koivisto

KAINI

Murhekuvaus 2:ssä Kohtauksessa

Kirj.

J. F. LAGERVALL

VIIPURISSA, J. Cedervaller poikineen, 1847.

Imprimatur:

Carl N. Keckman.

JÄSENET.

AADAMI.
EEVA.
KAINI.
AABELI.
MEHAALA, Kainin vaimo ja sisär.
EENOKKI, heijän poikasa.
Heijän nuorempia lapsiaan.
Yläinen ääni.

1. KOHTAUS.

(Adamin majan luona).

1. NÄYTÖS.

Aadami ja Eeva.

EEVA (näkee Aabelin Ulkona).
Ah tuo armas Aabelini,
Nuorin poikani poloinen,
Viisas viimen synnytetty,
Ymmärrykseltä ylävä,
Kikareelta kiitettävä;
Kuin se soittelo somasti,
Kaunis lapsi lauleloopi,
Ilauttelo Iseesä,
Vielä enemmän emeesä;
Kuin pujan pajuiset pillit,
Kirjakepit kiiruisasti,
Tekee väkkärät väleen,
Asettaapi aijan päällen,
Majan päällen myllynmallit,
Onkivavat valmistaapi,
Suorittaa sujuvat sukset,
Kuutit kuusenkoskuvasta.

AADAMI.
Tott on työsä työntekiän,
Askareesa aikamiehen;
Kaini hänen kaltaissasa
Toen toimitti asiat,
Toimitteli toimevasti,
Kahto talontarpeita,
Kaikki kahteli hyväksi,
Kaikki laitto laavullesa:
Eikä enee ehtinynnä
Huvitusta huimanmielen,
Lapsipuoskan laitoksia.
Aika Aabelin mäneeppi
Typötyhjissä teoissa,
Varsin jonnijoutavissa;
Hyvin on lapsi laiskistunna
Kurjistunna kultaisesi;
Ainoat on Ajanviekit
Lausumiset, laulamiset,
Sormet soitullen sopiivat
Eivät totu toimen töihen,
Taivu tarvis askareihen.

EEVA.

Vielä mieli mielipuolen
Lapsen ymmärrys yhäite,
Tavat vielä taipumata,
Käännös käytöksen kepiä.

AADAMI.

Se oisi Aabelin asia
Kahtoo Kainin neuvokkia,
Vartenottaa vanhemmalta
Mahinmutkat mahtavalta,
Opetuksia osavan:
Ja jos toisin totteleisi
Niin olisi oiva poika,
Minullenko mieleinen.

EEVA.

Kyllä opit kyntömiehen,
Teot kaikki työntekiän
Väleen oppiivi osava,
Pian novattaa nopia,
Mahin mahtava tapaavi,
Keksii kerran nähtyäsä;
Uurastuu ukoksi tullen,
Paranoopi partasuuna,
Vaurastuupi vanhempana.
Kieroon Kaini kahteloopi,
Aina Aabeli iloinen,
Yhtä ylpiä kotona,
Viisas, vikkellä, väkevä,
Aina liukas liikenneeltä
Hyvänähtävä näöltä,
Aina äitilleen alainen,
Emän mieltä ehtiväinen,
Kuuliainen kultaiseni,
Sisärillen siivonpoika:
Vaikka vasten veljeänsä
Tahtoo toisinaan torua.

AADAMI.

Ne on torat toimettoman,
Kursaokset kunnottaman;
Kaini kaikissa teoissa
Eeimäissä, eilimäissä,
Kaini kahtoo taloa,
Tarkoin pellut pehmittäapi,
Yksin töitä suorittaavi.
Kaini kaivaapi ojja,
Kaini kaikki toimittaapi
Mik on koissa korjattava,
Mitä kerätään keolla.
Ei ne ou verran veittäviä,
Toinen uros toimellinen
Tuohon on toivo toisenlainen
Vara varma vanhanpäivän;
Toinen raivo poikarakki.
Vähänarvoinen apuna,
Vihan viisas, liijan liukas,
Pahapalttoinen puheelta;
Vaan ej pijä vanhempaasa
Vertaissanaan veljeäsä;
Paremmalleen paimenpoika
Vielä tohtiipi torua.

EEVA.

Toinen leikillään toruupi,

Toinen totta tonkaisoopi;
Yhenvertaiset vereltä,
Yhtäsyiset synnynnältä,
Ei ou Kainikaan enempi
Eikä suurempaa sukua.

AADAMI.

Molemmat on moitittavat
Toinen liijalta toelta,
Toinen toenpuutokselta:
Vaan ei Kaini ensimmäissä
Heijän kiistoissaan heristä,
Alti alku Aabelista.

EEVA.

Väli väätüllä vitalla,
Väli vääntämättömällä;
Toinen toisikymmeninen,
Toinen ammoin aikamiessä,
Kauvan jo ite isänä;
Sepä oisi oiva lysti
Jos olisi lapsenlainen,
Pahan puoskan, puolimielen;
Niin ma vielä vihtoisinkin,
Kylvettäisin kylkiäsä.

AADAMAI.

Elä vaarra vanhintamme,
Vaarra vanhuuvenvaroa,
Syytä ensinsyntynyttä,
Kaho ylen Kainiamme,
Kaini kasvolta rumempi
Vaan on vahva vartaloilta
Runsas ruumiisa väellä,
Töitä tehessä tekevä,
Tavoilta hyvintasainen
Aina Aabelii enempi.
Sie et kurjoa kurita,
Raahi rangaista väheä;
Etkä oikein opeta,
Tapojasa taivuttele,
Toenpuolellen totuta
Etkä vahvasti vakuuta
Sovinnollen Kainin kansa;
Kuinka kuunella tulisi
Sillen siivolla puhua
Jotta työllän juohattaavi,
Joka opettaa osaapi
Mahin maata kyntämään,
Viljelemään viisauven.

EEVA.

Minua panet pahaksi,
Huuvat huolimattomaksi,
Yhtä höpläksi löpäjät;
Vaan et vaimenkaan itestä
Sano yhtäkään sanoa;
Outko koskaan kokenna
Häntä neuvoa nerolla?
Tokk out toella torunna,
Hävytöntä hängäissyynnä?
Ounko kuullut jollonkullon
Ett oisit kouluta kokenna,
Kurittanna kunnotonta,
Opettanna omin kunnoin,

Miten missäkin tilassa,
Kuten kussakin kulussa
Mitä tarvitaan tapoja,
Kuten kukin käytös käypi?
(Kahtelee nähäkseen Aabelia).
Kussa kulkenoon kuriton?
Tuossa kultani tulookin
Kaho kaunista näköä!

2. NÄYTÖS.

(Entiset ja Aabeli joka tulee juosten rätyä pyörittiin ja soittain pilliä; hänellä on kirjakeppiä ja muita huvituskaluja, sekä käsissä että vyöhön kiinisijottuna; myöskin vesiruisku jolla hän ruiskuttaa vettä äitisiä silmillen. Aadami tavoittaa häntä, vaan Eeva pijättää Adamia).

AADAMI.

Laske laiskallen peliin;
Kerran oikein opetan,
Vallatonta vatkaillen;
Tott ei tohi toisen kerran
Vasten vanhemman näköä
Rupavettä ruiskuttoa,
Mättää lietettä likaista.

EEVA (Pijättäin Aadamin, pyyhkii veen Silmiltään).

Anna olla ainoani!
Elä ylly ylhäiseni,
Anna anteeksi vähäiset,
Ne on leikit lempeyttä
Ylimielen ystävyyttä,
Rasavillin rakkautta:
En minä pane pahaksi
Jospa kohta jollonkullon
Kasteloopi kasvopääni,
Jospa vaatteihen valaisi
Ei se hiyvännä hipiitä
Eikä kaiva kasvopäitä,
Vahingoita vaatteita.
Naurattaavat narrin konstit,
Ilveesä ihastuttaavat.

AADAMI.

En ou, eukko, ennen näitä
Sävyjäsi sätinynnä,
Synnistämme syyttänynnä,
Omenoihen ottamista,
Puuttumista synninpuihen,
Vijaksesi viskoinunna:
Enkä nytkään eneä
Muinosia muisteleisi,
Vaan mie vahingot varajan
Sinun tautasi taloomme
Helleytesi heikkoudella
Saavan Aabelin avulla.

EEVA (nähen Aabelin ruiskuttavan vettä Kainin silmillen ja viimen viskaavan multaa hänen päälleen, sanoo haurain).

Ah tuo raivo poikarakki.
Voi tuo vallaton vasikka!
Sill on vielä lapsemvimmat
Vielä mielet puolimielen
Huimapäiväsen peräti.

3. NÄYTÖS.

Aadami, Eeva ja Kaini.

EEVA (vastaan Kainillen korvaan sanoin).

Elä kaipaa Kainiseni
Aadamillen Aabelista,
Nuoremmastasi nuraja;
Ei se suinkaan suutuksissa
Vettä viskannut vihalla.

KAINI.

Milloin out minulta kuullut
Ilmoituksia isällen,
Kainin kielenkantamista,
Milloin mitäkin tuloopi,
Mitä tapahtuu talossa,
Kuta kukin toimittaapi?
Eipä Kaini kieltä kannan
Eikä liijoin liukastele
Eikä valeita vatusta:
Vaikka vaarrat vanhintasi
Syytät ensinsyntynyttä;
Mullen viskaten vihasi
Armot annat Aabelillen.
Olen yksin onnetonna
Yhäite ylenkahottu:
Siunaus siihen siaan
Alti Aabelin osaksi.
Mitä lienen miettinynnä,
Tehnyt vasten vanhempia?
Synninsyyksi yksin synnyin
Kanto äitini katalan
Synnin orjaksi osauvun.

(Pyhkii silmiään ja vaatteitaan).

AADAMI.

Mikä Kainin kastellunna
Viljoin vettä viskanunna
Mikä muotois muuttanunna
Nuttuasi nuhrannunna?
Eik ou konna kostuttanna
Veli vettä viskannunna?
Niinmä kurjoa kuritan,
Annan muiston Aabelillen
Varoituksen vastaseksi,
Että tuntisi erota
Noista lemmonleikkilöistä,
Ilveistä ilottavista.

KAINI.

Ne on vääryyvet vähäiset,
Nämä pilkat pientä kättä,
Ilkeyvet ilosen mielen:
Leikki leikkinä mänöökkin
Erittäin torat enemmän,
Toisin pilkat pitkälliset.

AADAMI.

Vähäisetkin vältettävät;
Pitkät pienistä tuleevat,
Suuret, suruntuottavaiset:
Sanasta sanat itäävät,
Kyteneestä maa kytöopi;
Soria hyvä sovinto,
Rauha rakkauven sitoopi.

(Mänöö majasta).

KAINI (yksinään).

Liekkö synnin syyt yleesä,
Kaikki synnin kauhistukset,
Kaikki kirot kiusauksen
Osaks minun onnettoman
Synnin teot syyttömällen
Langennunna langemuksen,
Synnin vaivat vanhimmallen:
Ilot ainos Aabelillen,
Hylyllen hyvä elämä,
Alti osa hyvänonnin;
Niinpä pilkkanaan pitääkin
Ilkiö ihasteleksen
Ilkastaapi irvihammas.

4. NÄYTÖS.

Kaini ja Mehaala.

MEHAALA.

Ah mun armas ainoseni,
Paras turvani, tukeni!
Viel out vesisherneissä,
Vielä hipeesi hiessä,
Pinta pihkankostunainen
Tott on työsi työläs ollut,
Vaivanalaiset vakosi.

KAINI.

Viel on työtä työläämpi,
Vaivannäköö vaikiampi
Aina harmi Aabelista:
Hänen suhteesa sukuni,
Kautta kasvon kaunokaisen,
Puolesta punaisen posken,
Tautta ihosa ihanan
Jot ei ou tuuli tummentanna,
Palonliekki palvannunna,
Kaskenhautoin välissä;
Eikä poro polttanunna
Kytömaita kyntäissä;
Töihenuolet huonontanna,
Muokanneet monet mureet;
Suhteen suoran ruumiinsa
Jok ei ou vääräksi väsynnä,
Eikä painunna pakolla,
Tullut työllä turmelluksi
Raunioita raivatessa,
Saahen sakeessa salossa
Pellonmaita pehmiäksi,
Suojijamme suorittaissa,
Talontarpeihen hopussa,
Eläkettä ehtiissä;
Kaini ou ylenkahottu.
Minkä hyö minullen arvon
Antaat Aabelin sivulla?
Eivät entisen tavalla
Mielly minun laitoksiin!
Tyyvy minun työntekooni.

MEHAALA.

Aina Aadami sinua
Isä ite kiittänyännä

Tuen tehnyt toimellesi
Uurauvellesi upoti.

KAINI.

Jospa itekkin isäni
Vielä viisaampi vähäistä,
Havaihtee minun haluni,
Huolen huoneemme pijosta
Uurauteni ulkotöissä;
Niin ei äitimme älyä
Eipä ellennä emämme.
Aina armas Aabelillen:
Siunaukset sivun minusta
Onnentoivotus ohite.

MEHAALA.

Vaikk on Kaini yhtä kallis,
Vaikka vara vanhemmasa
Niin on huoli huonommasta,
Mieli hellin heikommallen,
Huolenpito pienemmästä.
Huonon puoleen poloisen,
Luonto vaatii vanhemmalta
Kaksimointa kahtomusta
Erinomattain emältä.
Luonto lujallen lujempi,
Kohti kookasta kovempi.
Yhtä siunaavat sinua
Kaikkii meitä Kainiseni!
Vaan jos vaikeeksi näkyypi
Kanssa Aabelin asunta,
Erotaan eritaloksi.

KAINI.

Elköön eukkoni erehy,
Outko oikein tajunnut
Että siunasiit sinua,
Kainin vaimoa katalan,
Meitä kaikkia Mehaala
Ynnä yhtenä minua?
Konsa satun saapuvillen
Niin ei silloin siunausta
Loveta nimiluvulla,
Yltä ympäri perettä:
Ainoastaan Aabelia
Eivät uhrissaan unouta
Häntä nimeevät nimeltä.
Vaan en eroisi emästä,
Irti luopuisi isästä
Jos vielä jotenkutenkin
Entinen elämänmuoto
Taloon kääntyisi takasin.
Ei ou heillen hellimmästä
Mielentietosta mitään
Huo Jennosta huolissasa
Aivan ennen aurinkoa
Tulee hankkian havata,
Nousta nuoremman sivulta
Ja kuin tultua tupaan
Työltä työläältä takasin
Talontyöltä painavalta,
Kytömaihen kynnettyä
Vielä makaava majassa,
Vielä vuoteella viruva
Soristellen sorkkiasa,

Rehetellen reisiäsä
Pitää pilkkana minua
Sakkovaapi saalismiestä,
Eineesä ehtiätä,
Haukkuu leivänhankkiata,
Sättii veljeesä sävytön,
Vanhempaasa vallasniekka;
Jätkyttää jälestä juosten,
Haukku peloksi harakan;
Matkiin marsiipi jälestä
Aina härnyttää hävytön.
Räivä rääsiipi minullen
Heittolas heristeleksen.

MEHAALA.

Koita kärsiä, kokea
Ehkä tasautuut tapasa,
Luopuu laatu lapsellinen.

KAINI.

Hän on aika ajaltasa
Vuosi vuuvelta pahennut;
Etpä muista muinoisia,
Kuinka kussakin tilassa
Piin pientä veljeäni
Käsivarsiini varalla,
Häntä aina akkloiva,
Lieskan luona liekuttaissa
Häntä turvaava tulelta,
Varjeleva valkialta,
Säilyttäissäni säkeiltä,
Pojes saattaissa savusta,
Kannoin ehtimään emeä,
Kannoin kahtomaan Iseä,
Vasten vanhempiin tuloa.
Lauloin lasta liekuttaissa,
Viihyttäissäni vihelsin:
Poimin marjoja makeita,
Jältin jältteä petäjän;
Millon paistoin paistikkaita,
Konsa hauvoin hauvikkaita,
Kullon kukkia kokoisin,
Ehin kiiltävii kivijä,
Kirjakepit kirjailin.
Ilontekosa iloni
Naurollesa naurahtelin:
Kuinka oli kuuliainen
Kuhtui kulta veljeksesä,
Mesisiskoksi sinua.
Eipä armoja emäni,
Ihailuksia isäni
Meillen sattunna samaite,
Heitettyinä helläisesti
Kuin mie häntä miellyttelin,
Häntä halulla halailin
Kuin mie syytöntä syleilin,
Kiikuttelin kintuillani
Nostin polviini nojalla.

MEHAALA.

Miks ei mielessä pysysi
Tämän aikuiset asiat:
Vielä muistan muutkin leikit
Kopinlyönnät, kontintiennät,
Kisat, kiikut, kyykät, ryyhkät

Kuurupeittoiset kujassa
Piilo peittoiset piholla.

KAINI.

Aika aikoa kutakin,
Nyt on vihtana vihana,
Riitsa, risti seurassamme,
Perekunnassa petona,
Talonhärtsänä hävytön;
Vanhemmilta vallan saanut,
Perinnä pereenpiennän
Ilmas olevvalt isältä,
Vielä elävält emältä,
Aina ylpeenä, ylinnä
Hän on suurinna suvussa,
Emän lapsista enimmä.

MEHAALA.

Koitetaan kokea vielä,
Vielä viivytään vähäsen;
Kukatiesi kuinka käypi?
Ehkä entinen elämä
Meillen tapautuu takasi
Se oli enkeliin elämä,
Taivallisen yrttitarhan.

KAINI.

Mikä enkeliin elämä,
Mikä onnesa osana
Missä autuus asuupi?
Sanansaattoa vajilla,
Heillä puuttuuvat puheetkin;
Halleluja kaikki haasto
Kaikki kielenkertomukset,
Ajanvietto, viihykkeessä,
Tarinasa taivahassa,
Toimitukset toisillesa.
Varsin kaikkia vajilla
Ravintoa, rakkautta,
Vaimon lempeä vajilla,
Avion avullisuutta;
Eivät emän armautta
Eivätkä isän iloa
Tunne, tunnon lohtutusta,
Laupeutta lasta kohti,
Lasten vasten vanhempia;
Kaikki sievimmat siteet,
Somat solmut rakkauven
Ei ou tutut tunnossasa,
Tietyt heijän tijjossasa.
Typötyhjät heijän työsä
Arvottomat askaresa.
Aina Aabelin enemmän
Teot toki toimevammat,
Veisut, virret verrattomat,
Enemp enkeliin iloa,
Psalmia sanattomia,
Hyminää, hyräilemistä.
Eipä heillä lapset laula,
Sisärkunta siunaelle.

MEHAALA.

Elä säti enkeliä,
Luojan luotuja paraita.

KAINI.

Juhtui mieleen Jumalan
Luuva valon vaikuttavan,
Antain määreä ajallen
Antoi valon auringollen
Josta kuukin kuumottaavi;
Taottua taivaskannen
Täytti taivosen tähillä.
Luotuasa maamme luojin
Siihen asukkaat asetti,
Meijän suvun suuremmaksi
Enemmäksi enkeliä
Jotka orjiksi osasi,
Pani palvelusväeksi
Langenneillen lapsillensa.

MEHAALA.

Aina enkelit eläävät
Iiankaikkisess' ilossa,
Aina taivaassa asunta:
Ei ou surmasta surua,
Kuhtumusta kuolemalta;
Ei ou heillä helvettiä,
Vaivoja, elonvajaata,
Katumusta, kaihtemista.

K&INI.

Siis on sitä raskahampi,
Kuin ei kuolema pelasta,
Loppu näytä lohtutusta,
Päästä päiviltä pahoilta.
Eik ou heillä helvettiä?
Mikä piinapa piruilen,
Mikä sattui saatanallen,
Sekä heijän seurallesa
Jotk' oliit enkeleist enimmät,
Ilmakansasta isoimmat?
Jos meitä vaivoa vajaat,
Tapoavat tauvintuskat,
Hoput, huolet huonontaavat;
Niin on loppu lohtuttava
Pelastussa kuolun koprat.
Ett ei enkelit katune,
Pahaksi pahoja töitä
Totta siinäkin sivussa
Jäävät jälle ihmisistä.
Vieteltynä viekkailta
Meijän vanhemmat varasti,
Ottiit kielletyt omenat
Heittäin enimmät hetelmät:
Sitä sukumme suruupi
Kaikki kansamme katuupi.
Enkelit enemmän rikkoi
Asettautuit ainehella
Vasten valtoa Jumalan
Tahtoin taivasta tavata,
Luojan linnoja liketä,
Siirtää istuma sijoja,
Voittaa voimanantajata.
Katumata kauheutta,
Katehtiissa kahteliivat
Meijän vanhempiin varoa,
Heijän onnesa osoa;
Ensin saattoivat emämme,
Viimen viettivät isämme
Puuttumaan synninpuihen;

Tuosta äsköin tuomittiin
Tuhansii, tuhansin vuosin
Tuli hirmuiseen kipuun
Katumaan kahleissa.
Kaikki joilla on katumus
Niihen huolet huojustuuvat,
Heijän vaivat vaiveutuuvat;
Vaikka toivo vaipununna.

(Mehaala mänee pois, Aabeli näkyy).

Ei ou engeliin elosta,
Vähän ihmisten ilosta;
Miksi meijät luoja luonnut
Veljeksiksi veikon kansa
Yksiin vanhempiin varaksi?

(Näkee Aabelin ruiskuttavan vettä
Mehaalan päälle, Kaini juoksee sinne).

5. NÄYTÖS.

Kaini, Mehaala ja Aabeli.

KAINI (Tavoittain Aabelia).
Heitä kohta koirankonstit
Inhottavat ilveesi
Paha palkaksi tuloopi.

AABELI (Poisjuosten).
Kainin kasvo narrinnaama
Kuva kurjan, kummitoksen.

MEHAALA (Kainillen).
Elä uhkoa ukkoiseni
Valat varsin vaaralliset,
Uhkaukset uhmalliset:
Ennen eroomma hänestä,
Ennen etäältä ehimmä
Levon, leivän aina saamma
Oman ohtamme hijellä,
Oman ansion avulla
Oma toimi toimittaapi;
Saamma samalla tavalla
Kuin on saatu näihen saakka,
Näihen asti ansaittuna.

KAINI.
Kuinka kumminkin erota,
Heittää heikot kantajamme.
Vanhistuneet vanhempamme.
Vanhemmat hänen varaasa.

MEHAALA.
Pako toroa parempi,
Ero riitoja enempi;
Jossa jo on riijan alku
Toransiemen toihuttaavi
Aina alti kasvavvainen
Kuka tiesi kuinka loitos
Vihanvimma viimen viepi,
Saattaa saastaiset sanasa,
Paavuttaa pahat pakinat.

(Mänee pois).

KAINI (Ajatuksissa, sanoo viimen).
Miks oun tullut tuntemaan

Ouvoksi oman kotini;
Tullut poisituomituksi
Kaikkein paraimmiin parista,
Asukkaista ainoisista?
Liekkö käännös käytökseni,
Onko sävyne sävytön,
Tokko lienen liijan kiukka
Kärhäkuokka kärsimätön?
Tahon tapani parata,
Kiukanluonnon luovuttoa;
Vaan ei vanhemmat vakuuta
Toista, totuuteen totuta.
Ei meillä elämä synny
Yhä yksillä piholla.
Ennen huommentä eritän,
Ennen päivän päättämistä;
Itkiin isänikotia.
Siunaten sijoja niitä
Jossa syytönnä syleilin
ihanaa imettäjääni,
Istuin sylissä isäni
Kiikuin hänen kintuillasa:
Siunaillen siittäjäni,
Siunaten sisäryskunnan
Vielä alti Aabelillen
Toivotan totisen onnen
Että terveenä eläisi
Aina suosioss asuisi
Hällen jäävät heinämaani,
Hällen perut perkumani,
Kaikki kasket kaatamani.
Kaikki kylvöt kylvämäni.

(Hänen hipiäsä muuttuu ja hän sanoo kateuvella).

Vaan en valmiita jyvijä
Anna Aabelin osaksi,
Elinajakseen eloja;
Annan puolet Aadamillen
Ite puohan toiset puolet;
Poltan oman olkivuitin,
Rikat riihennuotiossa,
Savu-uhrina salassa,
Kostouhriksi kokoan,
Poltan polttouhrinani,
Uhmauhriksi sytytän;
Ettei elinajaksesa
Aina kestä Aabelillen
Kainin olkija katoksi,
Aina alle vuoteeksi:
Totta työllän tottunooopi
Koska puutos kohtovaavi,
Työllän tarvis taivuttaapi,
Vaivan vaatiivat vahingot.

2. KOHTAUS.

(Keolla).

1. NÄYTÖS.

KAINI (Pölyssä ja tomussa valmistautuu polttamaan olkija ja ruumenija).

Ennen poltan pois poroksi
Olet ruumenet ruukiihen
Enkä etääksi kuleta
Enkä anna Aabelillen:
Jollen jääpi jälkijäni
Kyllä vuosi kymmeneksi
Nautittavaks narrinpilkoin,
Käsipuuhkin pulskiasti.
Uhrin tien uhanki vuoksi,
Velkaurhin veljen vuoksi.

(Kokoa olkija ja ruumenija).

2. NÄYTÖS.

Entinen ja Aabeli.

AABELI.

Missä rosno roikalehat?
Oiva siivon out olillen,
Hyvän ruukin ruumenillen
Saanut keskellen ketoa.
Olet out mättännä mäellen
Pehut pellonpientarillen.

KAINI (Tapailen häntä).

Kyllä sullen kylvyn annan
Kerran kelmijä opetan
Näsäkuokkoa kuritan.

AABELI (Pakoonjuosten).

Eeva kultainen emäni,
Armas Aadami isäni!
Kaini luuni katkaisoovi,
Kaini lopettaa lopeti!

(Takaisitullen).

Mitäs mielit tästä saaha,
Työstä tuhmasta tulevan?

KAINI.

Minä mielin matkustella
Kauvas teijän kansastanne,
Luopuin luotanne lopeti:
Niinmä poltan toisenpuolen,
Oman vuittini olista
Uhmallani uhrikseni.

AABELI.

Tokkos luulet toisenpuolen
Sullen turakka tulevan:
Mitäs miettisit minullen
Heittää heittolas osaksi;
Minä sulta miesivuitin
Vaain valmiista eloista.

KAINI.

Mink out vaivan valmistaissa
Nähnyt näihen hankinnassa
Mitä antanut apua?

AABELI.

Mie oun kahtonna karihtat,
Kesät vahtinna vasikat,
Vuohet, vuonnat paimentanna,

Lauman laihoilta ajanut,
Karjan viljankasvavalta
Kapaleelta karttanunna.

KAINI.

Elä eilleenkin samaite,
Tuolla toimella, tosita,
Varsin huoleta, hoputa;
Soita soita kasvamaan,
Laula pellot pehmiäksi,
Tasaiseksi nurmet tanssi,
Hauku halmeita keollen:
Makaa päivät päästä päähän,
Vietä iltaisi ilolla,
Aika alti leikitessä:
Minä muutan muillen maillen,
Ehin muualta eloni.

AABELI.

Se on Kaini kaunis poika,
Hyvä vara vanhemmillen
Kuin on halu kulkemuksen,
Vaelluksen vanhemmista.
Ne on mielet oiva miehen
Hyvätahtoisen tapoja;
Mikä heillen tuossa turva?
Ainoa on Aabelista,
Varsin vanhana varasa.
Vielä hävittää hävytön
Ennensaatuja eloja.
Luojallemme tokko luulet
Ollenkaan otolliseksi,
Uppalantin uhmauhrit.

KAINI (Uhkaten).

Haasta vielä harvahammas,
Pahapaltainen pakise,
Tarinoippa tarhapöllö;
Konsa on sinusta ollut
Jokuu vara vanhemmillen
Heillen töissä helpotusta
Heillen atrian apua.
Pijät pilkan pilkkahammas,
Naurahtelet narrinalku
Minun uhmauhrelleni
Onko sun otollisemmat
Veriuhrit, velkauhrit
Syyttömistä syntyneistä,
Karihtoista kasvavista
Vuohen vuonnista somista?
Vielä vinkuuvat käsissä
Aläjäävät, ääntelöövät,
Jätiseevät jäännöksesä,
Täriseevät tähteessä.

AABELI.

Sun on uhrit uhmauhrit,
Uhrit ulkokultaisuuden.

(Kaini laittaa uhriaan. Aabeli myöskin laittaa uhrilaivan,
ottaa vuonnin jota hän rupea uhraamaan).

KAINI.

Heitä vuonnat, vuohenpojat,
Laske kasvamaan karihtat;
Irti päästyä ilosa

Paistiuhria parempi;
Otan uhrin uihkavaisen
Vielä vinkuvan käsistä,
Sylistäsi sykkäväisen
Kaappaan lampaan lavasta,
Käpälästä vohlanvuonnan,
Lapaluistasa lujasti;
Jolla päätän päätä vasten,
Kolhoon kohti kulmiasi.

AABELI (Vääntää niskat nurin vuonnalta ja pistää tullen lavan alle joka yhtäkkiä leimahtaa tuleen.)

Kaho Kaini uhriani
Se on kerran kelpo käistä
Otollinen, oivallinen,
Jumalallen juhlattuna;
Sun on auonnasta pahasta
Pahakiukkuisen, kirotun.

(Kaini koittelee sytyttää uhriaan ruumeniin puolelta vaan
tuuliaispää kiehtoo; josta tuli tukehtuu; hän sytyttää
uuvestaan ja se tapahtuu samoin; Aabeli sytyttää olkiin
puolelta ja se samassa leimua täyvessä tulella).

Kuin on uhri kunnonkäistä,
Tuli hurskaalta tuleepi
Niin se ei samaite sammu
Kuin jos kurja uhroapi.

KAINI (Sammuttain).
Kuka kuhtunna sinua,
Kuka kuhtui kunnottoman
Joka saattoi sammutellen
Tämän työni tarviölle?

AABELI.
Minä leimullen levitin,
Saatoin tuimallen tulellen
Jot ei voinut konnankonstit,
Kekäleesi kelvottoman,
Sytykkeesi synnin orjan.

KAINI.
Kekälein on kelvolliset
Parannella partoasi,
Harvennella hampaita
Suurta suutasi tuketa.

AABELI (Pakoonjuosten).
Eeva kultainen emäni,
Armas Aadami isäni
Kaini päälän karkovaapi!

KAINI (lähättäin kekäleän Aabelin jälestä josta hän kaatuu).

Sattuipa kovan kovasti,
Kovin päähäsä kolahti,
Otanpuolellen osautui,
Ohuvehen ohtaluuhun:
Ett ei liiku, lähennäyvy
Eikä seiso säärillesä.

(Likenee).

Veikolla verinen kulma,
Alti Aabeli veressä,
Lepässä leviä leuka,
Otassasa orvasketta,
Marraskettu maksankarva;

Punassa punaiset posket,
(Tuskalla).

Nouse nuoroinen nopeesti!
Elä viikoista vihoa
Pijä pitkäistä toroa;
Elä muistele enää
Väärintehtyjä tekoja.
Empä kulloinkaan enää
Taho kansasi tapella
Vasten sinuu vastustella
Saattaa sua suutuksiisi:
Annan vallan vanhemmaisena,
Evut eillä synnytetyn.
(Liikuttain häntä).

Vielä poskissa punoa
Vaan ei vastoa minullen;
Ei ou jäykenneet jäsenet,
Vielä veri liikkeissä,
Vielä silmäsä siniset.
Nouse armas Aabelini,
Pijan pikku veikkoiseni,
Herriherttainen hereä,
Veli veikkonen havaha!
Kuule kulta kukkaisen!
Elä kuvaile enää;
Ne on leikit lemmon leikit,
Kummat kuolun kursaukset
Hirmuisesti hirvittävät!

(Liikuttain uuvestaan nousevalla kauhistuksella).

Kylmät ovat kyynäspääsä
Vielä kalvoiset vilummat,
Jäsenesä jäykkenöövät,
Silmät siirtyvät siniset
Kalvettuvat kasvopääsä,
Muoto muutuupi rumaksi;
Jo on sieramet siniset,
Kintut kiini toisissansa,
Veri sepo seisattunna:
Mikä kumma, liekki kuollut,
Liekki hengen heittänyttä,
Kalma silmäsä sitonut.
Tuoni äänesä tukennut,
Surma suusa suittanunna?
Tähän syyhyn syynalainen
Oun minä poloinen poika;
Mitä tehdä, minne mennä,
Miten päästä päiviltäni,
Kuten kuolema tavata,
Ennättää elämän loppu,
Kiirehtiä kuolun kimppu?
Tulisikko surmantuskat,
Kuolunkoprat kopristaisi,
Vaipuisivat tunnonvaivat,
Katoisivat kauhistukset!
Mitkä vaivat surmanvaivat,
Kutka tuskat kuoluntuskat?
Vasta vaivat tunnonvaivat,
Äskön tuskat tunnontuskat.
Eiköön akkani apua
Jotain taitaisi tavata
Keinoo keksiä osaisi,
Että vielä virkoaisi,
Että elähtyis eloon,
Vielä henkiin heräisi?

(Mänee moniaita askileita vaan tulee kohta takaisin).

UKKOISEN ÄÄNI.

Kuka kuhtu, kenkä huusi,
Mikä minua manasi,
Kenkä nimeltä nimesi?

ÄÄNI (ukkoisenjyrinällä).

Missä veljesi venyypi,
Kussa Aabeli asuupi?

KAINI.

Ounko vahti, vartioija,
Pantu paimeneks hänellen?

ÄÄNI (ukkoisenjyrinällä).

Miks on veljesi veressä,
Miksi muoto mustelmoissa,
Kaunis kasvosa lepässä?
Veljenveri vaahtevainen
Vaatii kosta kovoa.

KAINI.

Veljen veren velkapäänä
Verivelka velkanani;
Veljenmurha muistettava.
(Vapisevalla äänellä).
Mesisiskoni Mehaala,
Avioni, ainoani!
Tule tuskassa avuksi,
Ehkä neuvon ellentäisit,
Avun akkani havaisit;
Miten sulen surmanhaavat,
Lävet kuoleman kuroisin,
Veljenveri seisattuisi,
Herumasta herkiäsi;
Joka vaahessa valuupi
Alti Aabelin alaite,
Verilääsönä veäksen,
Mänöö mättäihien lomassa,
Tuolla turpeihien välissä.
Tule sijo silmiäni
Että ehkies en näkisi!
Luonto luovuta elosta,
Salli surma saastaisellen,
Saata tunto sammuksiisa,
Tunnonvaivat vaipumaan,
Ajatukseni aseta!
Vaan on vaivat vastaisetkin
Tulet helvetin tulevat
Yhtä vaikiat varoilla,
Säkeneitä säästöisässä,
Tulilinnussa kipuja.

3. NÄYTÖS.

Kaini ja Mehaala.

MEHAALA.

Mitä mietit ystäväni,
Kennon kanssa keskustele?
Ketä kahot kaatuneeksi,
Haastat haavoissa olevan,
Kennon veressä venyvän,
Kuta kuhut kuoliaksi?

KAINI (Osottain Aabeliin päin).
Kenen oun kettännä keollen,
Kenen kaalanna katala?
Sitä kuhun kuoliaksi
Ketä vainajaks varajan?
Oman veljen ohtaluuhun
Kolhaisin korennanpäällä,
Kekäleellä päähän päätin,
Palavalla paukautin,
Vasten kalloa kalautin.
Miten tavata takaisin,
Tehä tekemättömäksi,
Mitenkä mitättömäksi
Mustan murhan saatan saaha?
Miten nostattaa nopeesti
Veljen venyvää veressä,
Lepeevän lepänlössä,
Miten puhistaa pukeesa
Sivistellä silmäkulmat?

4. NÄYTÖS.

Entiset, Aadami ja Eeva.

EEVA (Säikähtäin).
Ah armas Aabelini!
Oh nuori nopiani!
Nouse nuoroinen nopeesti;
Ylös kalliini kavaa!

KAINI.
Ei se nouse nuoroisesi,
Kavaa kalliskannettusi,
Eikä ensinkän nettusi
Vajn vanhinsynnytetty
Poika louhiin lomaan,
Manattava maanpoveen,
Mahu vaivainen manallen,
Raukka, kurja maan rakoon.
(Viskauttuu maahan).
Kata turpeilla katala,
Mätä mättäitä ylite,
Kiviraunio rakenna
Johon kovot kuolettajan
Murhateon muistukkeeksi.

MEHAALA (Langeten polvilleen Aadamin eissä).
Armoo ihana isäni!
Anna armo armas appi,
Anna anteeksi rikoksen
Johon veti veljenkiistat!
Eipä varsin vanhempasi
Tahallasa tappanunna;
Tapaturmainen tapaus
Heijät yhteen yhytti,
Yllytti yhessä ollen,
Saattoi saastaisen tekosa;
Ilman viikoista vihoa,
Paihte aineeta pahata.

(Kääntäytyy aina polvillaan Eevaan päin).
Ehin armoa emältä,
Ehin äitiltä omalta,
Pyyvän Kainin kantajalta,
Anon anteeksi anoppi!

KAINI (Ylösnousten).
Mun on murhani isompi,
Pahatekoni pahempi
Ett en tohi toivottoa,
Siitä vaatia vapautta,
Anoo armonantamista.

MEHAALA (Aina polvillaan).
Vaikka rikos vallan suuri,
Vainon vaatisi vahinko;
Niin on armosa avarat,
Enempi emämme armo,
Isänrakkaus rajaton!

AADAMI (Itkulla).
Säästä särettyy syvväntä,
Päästä päätä pyörtynyttä
Vaivanalaista vapauta!

KAINI.
Aivan suuri surman aine
Veljen verta vuuvattaissa
Oli kiivautein kirottu,
Synninsyynä, synnyntäni:
Synnyin pahasyömmisenä,
Kasvoin ilman kahtomusta,
Ojennuksita, opita,
Suultakuohkuna, kurita.

EEVA.
Tuossa tunnen tuomijoni,
Lahjan synninlangemuksen,
Pahantyöni palkan tunnen,
Koston puihen koskennasta.

AADAMI.
Tahi taivaankuritus
Helleyvestä, heikkouvesta;
Kasvattaissa Kainiamme;
Alti Aabelii ihailit,
Alti puollit Aabelia:
Toinen pikainen toraisa,
Toinen viekas, vilpillinen;
Kyy ois ollut kytkettävä,
Sisälisko siimoittava.

5. NÄYTÖS.

Entiset ja Eenokki. (Juosten isälleen vastaan).

MEHAALA.
Kaho pientä kaunokaista,
Kaho kultakukkaistamme,
Ihanata Eenokkiimme,
Näe itenäköistäsi,
Itemuotoistais ihaile!
Kaho, kuinka kapperasti
Hyppää vasten vanhempaasa
Nousten polviisi nojallen
Syytön syöstäksen syliisi!

KAINI.
Jos oisi omakuvasi,
Näkö käypänä näköösi,
Mult on muoto muuttununna,
Näköpääni näiventynnä.

(Kahtoo lapsen päälle, joka säikähtää).

Hirviääpä hirmutonta,
Säikähtää pahasävyistä,
Ilkiön ihailemista.

(Muut vähän eroovat hänestä).

Outo oun omassa koissa,
Outo lapsillen omillen,
Sukukuntani suruna,
Vaarrettava vanhemmilta
Irti seurasta isäni,
Emänarmosta erite,
Kirottuna kinkeristä,
Kontijo isäni koissa,
Peto synnyntäpesässä;
Vaikka vanhuuvenvaraksi
Kasvattivat Kainiasa
Niin on toivo toisin käynyt
Toivo muuttunna mureeksi,
Ei ou vanhuuven varoa
Huojoennosta huolessasa
Kuin oun kummin valmistanna
Pellot kaikki pehmiäksi,
Ylöskyntänyt kytöni,
Suoni kaikki suorittanut;
Niin on töistä työläistä,
Vaikiammista vapaus.
Heitän heillen heinämaani
Vaivanalat vanhemmillen;
Aina itkeväll isällen,
Alti huolivall apellen;
Jonka jouvutin mureesen,
Saatoin vanhuuven varata,
Jonka huolellen hosaisin,
Vaikka vahingon jytyllä,
Varsin vastoin aivotusta.
Katumukset kaikki myöhät;
Veljenverenvuuvattajan
Itku ilmivalkiaksi,
Kypeneiksi kyynäleesä,
Tuska tuimaksi tuleksi.
Kolakka koti isäni,
Kylmät omat kynnykseni,
Jäinen, jäähtynyt majani
Hyhmäiset hyvimmät suoijat.
Ratkon rakkaimmat siteeni
Eroon eukosta, emästä;
Yksin paeta yritän
Minne viepi villimieli,
Taluttaat pahat tapani:
Peityn petoin pesissä,
Karhun kuopassa katoan,
Kontion kivikolossa
Hukun hukun atriana:
Ehin yhtä, eikö löyvy
Joka tappajan tapaisi,
Veljen tappajan verisen,
Löisi kurjan kuoliaksi,
Haon alle hautoaisi.

(Ukkoisen jyrinä ja tuli).

En säiky pahoa säätä,
Ulkoukkoista vapise,
Tulennuolia tutise,
Kaikkivallan valkiata,
Leimuja pimiän pilven:

Kepeet ne tulikehakot,
Säästävät tulisäkiät
Omantunnon tulta vasten,
Tunnonvaivan valkiata.

ÄÄNI.

Sitä kosto kohtoapi.
Joka muita murhoapi:
Vielä Kainin kaatajallen
Seitenlainen kostonlaatu,
Seitenkaltainen katumus;
Kainin murha kauvanajan.
Murhatyösä muistukkeeksi
Kaiketi vaatiipi katua
Elinaikasa ehäite
Kuin on luotu luonnonsurmin.

(Ukkoisen jyrinä ja tuli).

Tunnusmerkiks tuomitullen
Muutan murhatun muselmat
Kainin kasvoillen asetan,
Muotoosa mureenmerkit,
Painan paiseennäköiset:
Josta kasvo kauhistuupi,
Muutan muovon murhamiehen
Kainin kasvon kauhiaksi.

(Ukkoisen tuli vähenee Kainin ympärillä).

Kauhistunna Kainin kasvo,
Kasvo ennen kaunokainen
Painunna pahatekiän
Mustaks muoto muuttununna,
Tullut hirviäks hipiä,
Että välttäävät, väjyyvät
Veljentappajan verisen.

(Ääni lakkaa ja ilma selviää,
muut likeneevät ja säikähtäävät).

KAINI.

Kaikki kanhistuut minua
Sävytöntä säikähtäävät.
O! avioni armas,
O! vaimo vaivaisen,
O! lapset langenneen!
Voi! vanhat vanhempani!
Ah! suojat suojaisat
Kuin alti armaat,
Ihanat, iloisat!
Nyt huolen huoneiksi
Nyt surun suojiksi
Murheessani muuttuneet!
Nyt jätän jäähyväiset
Ja yksin yritän
Vaeltaa vaivassani:
Vaikk ero vaikia
Läheisien luota lähtö:
Vaan vaiva vanhemmill
Oun muistutus mureen.

MEHAALA.

Empä erkane sinusta,
Luovu luotasi omani,
Jäisi jättäinkän jällell
Joska painaisit pakoon;
Aina ehin askelesi,
Yhä jälkesi yhytän,

Yhä yhteen yhyymä,
Saamma samoillen tiloillen
Aina toisemme avuksi,
Toisen turvaksi tulemma.

KAINI.

Kuinka tahot kultaiseni
Erota emäsi luota,
Irti luopua isästä;
Kurjan kulkukumppaniksi?
Ohakkeet ja orjanruoskat
Minun poluissain poloisen,
Kurjakulkuisen kuluissa:
Jälissä pakojäniksen
Polut polkemattomia.

Mehaala.

Kuin oun kerran kumppaniksi
Sullen suotu, suostunutkin
Olla onnessa omasi;
Ounpa suotu, suostunnakin
Olla onnessa kovassa,
Varsin vastenkäymisessä
Tarvis hyväntahtoisuutta.
Mitä osautuu osaksi,
Sullen suinkin sattuneepi
Kaikki kannamma yhdessä,
Kahenkesken Kainiseni!
Avuksi akankin toimi,
Helputukseks heikommankin,
Huolenpito huonommaisena.
Ei ole eloniloa,
Toista toivoa minulla,
Kuin sun kulkusi mukana:
En elä erottuasi
Enkä hengi heitettyä.

KAINI.

Etpä eukkoni epäile
Erota emäsi luota,
Irtautuu isäsi koista.
Ansaihteisit ainoani
Osakseis paremman onnen
Myöskin vankat vanhempamme
Avun aina tarvihteisi:
Elä suinkan heitä heitä
Vanhuuvessa vaalimata.
Tuossa paikassa tuloovi
Minun paikalta paeta
Kautta kauhian tekoni
Oman pääni päätöksellä
Omantunnon tuomiolla.
Että täysin täytetyksi
Kova tuomio tulisi;
Poisi poiketa pitääpi,
Paeta pahatekiän,
Muillen maillen murhamiehen,
Synkkyyten syvimmän korven
Joss ei päivä päällen paista
Kirkkaus kiroton päällen.

MEHAALA.

Ihanat isäni armot,
Äitin armot armaammat,
Siunattu asunsiani

Sisärkunta siunattava,
Heitettävä hellinmielen,
Surulla rakas sukuni,
Kaikki kalliit jäsenet:
Vaan on varsin vanhemmista
Velka veljestä erota,
Siirtäytyy sisärten luota,
Elinaikaiseks eroksi
Jätän heillen jäähyväiset:
Laitan lapseni kulullen
Avioni askeleihin.

KAINI.

Tokko tohin, tokko toivon
Teitä teilleni suvaita
Manatuillen matkoilleni?

MEHAALA.

Minne heittäisit minua,
Minne heität heikot lapset,
Kennet kahtoa katalat?
Vanhemmille vastukseksi,
Murheitasa muistukseksi.

KAINI.

Enkä heitä heikkopäitä,
Huonopäiväsi hopuksi,
Murhatyöni muistukseksi,
Vanhemmille vanhemmillen.
Jätä sinä jäähyväiset,
Heitä sinä siunaile
Jonk on siunaukset jotakin,
Joka tohit toivottoa,
Vaatii onnee vanhemmillen;
Tohit toivoa itellen.
Min en tohi toivottoa,
Siunata sitä vähemmin;
Pahan toivotus pahaksi,
Häjyn siunaus häpeeksi.

6. NÄYTÖS.

Entiset ja Kainin 2 nuorempaa lasta.

KAINI.

Tuossa lapsemme tuloovat;
Lähetään metän lävite
Karttain isän kartanoita,
Karttain kallista kotia
Jota vasten vaihoksiin
Korvet koko maalimassa,
Saloin synkkiin syveys
Pakopaikaksi ehimmä.

(Tahtoo taluttaa lapsiaan vaan hyö pakenoovat
äitisiä luo. Kaikki muut mänöövät pois).

MEHAALA (Polvillaan rukoillen).

Anna julkinen Jumala,
Anna ainos auttajamme,
Anna synnit anteiksi!
Salli luoja lohtutusta,
Kenki tuskan kevennöstä,
Suuvos suuri suojaajamme!
Vaikka vastenkäymisijä
Oumma ansaineet osaksi!

Ohjaa onnemme osoa
Sillen tiellen siunatullen,
Missä minun miehelleni,
Katuvallen Kainilleni
Toivon liekki toihuaisi
Loistonsäen, lohtutuksen
Valaiseisi vaivalaisen!
Salli lapset langenneihen
Jotk ei ou osallisia
Synnin syihin siittäjisä;
Vijatonna vihannella,
Kukoistua kunniassa,
Veljellisesti vesoa!

(Pois).

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KAINI: MURHEKUVAUS 2:SSA KOHTAUKSESSA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its

attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.